

маастрихтської балашовської світи, середню підтовщу мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, середню підтовщу товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, нижню та середню частини товщі перешарування мергелів та вапняків та нижню та середню частини товщі мергелів сірих окремнілих.

В межах Мирнопільсько-Тузлівського СФР (Переддобрудзький прогин) в чинній схемі відклади коньякського ярусу виділені в *хаджидерську* товщу [230].

Хаджидерська товща, від назви озера Хаджидер на півдні Одеської обл. За типовий розріз прийнято розріз св. 300 (інт. 645,0-697,0 м), що пробурена біля с. Підгірне Тарутинського р-ну Одеської обл. Представлена у нижній частині базальною пачкою – кварц-польовошпатові піски, пісковики, місцями оргеногенно-уламкові вапняки, гравеліти, у верхній – сірувато-білі вапняки та мергелі [230].

Розкрита товщина відкладів – до 90 м. Товщина базальної пачки – до 20 м; мергелей та вапняків – до 70 м.

Товща незгідно залягає на шаганинській товщі, перекривається відкладами плахтіївської світи.

На території Каркінітського, Північнокримського СФР та північних схилів прилягаючої території Центральнокримського СФР відклади борисівського горизонту у складі борисівської світи [254].

Борисівська світа (K_2bor), від назви площі в Північнокримському прогині, Роздольненського району АР Крим. Стратотип – розріз св. Борисівська-3, в інтервалі глибин 2727-3521 м. (рис. 5.25, 5,26). Поширена на території Каркінітського, Північнокримського СФР та північних схилів прилягаючої території Центральнокримського СФР. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає середню частину товщі вапняків з прошарками глин, середню частину товщі пелітоморфних вапняків, середню підтовщу каламітської товщі, середню та нижню частини наташинської та знам'янської світ та нижню підсвіту північно-арабатської світи, нижню частину турон-коньякської пачки білої крейди, верхню частину сеноман-ранньотуронської пачки вапнистих глин, верхню частину сеноман-

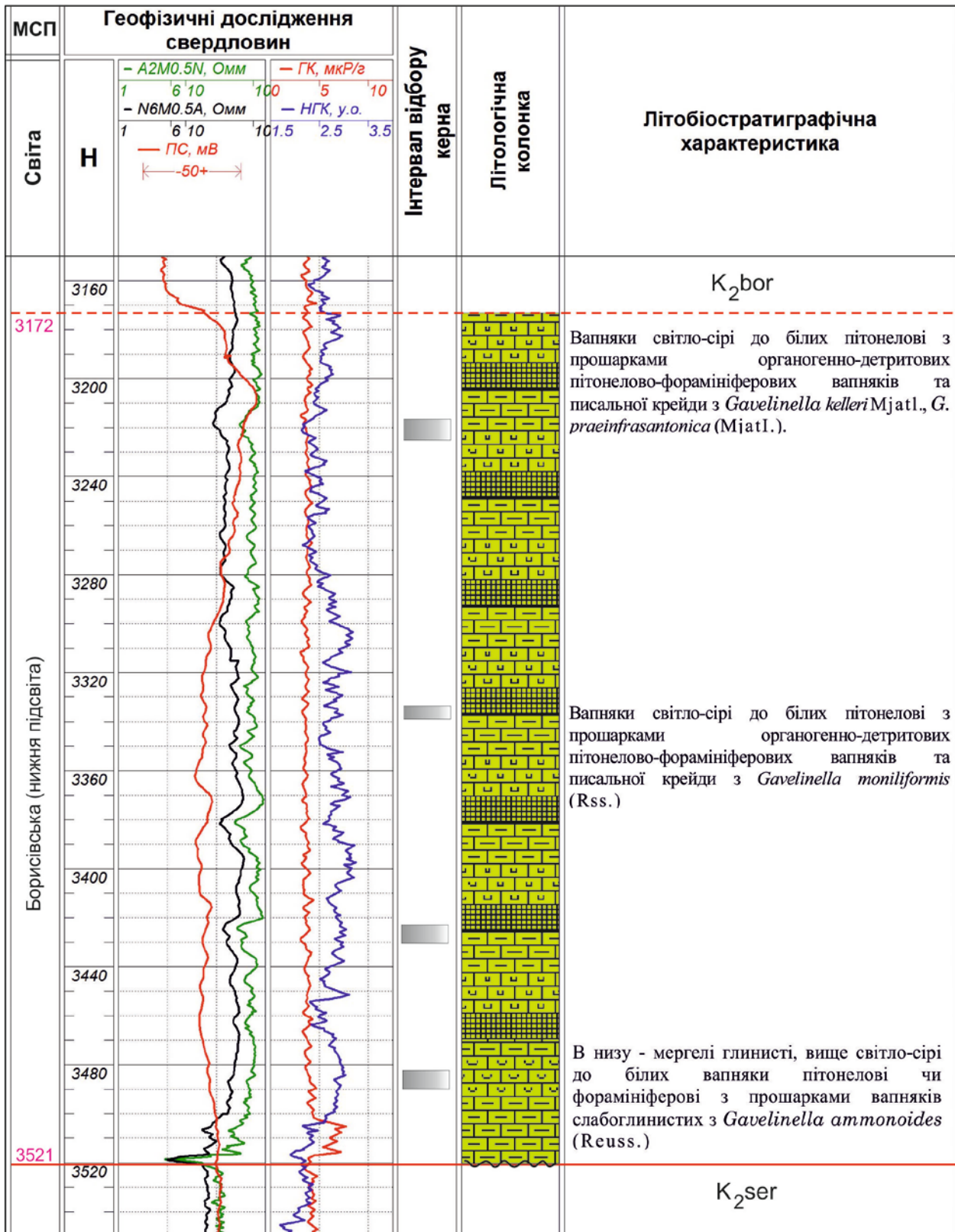

Рис. 5.25. Стратотип борисівської світи. Нижня підсвіта. Св. Борисівська-3, інтервал глибин 3172-3521 м.

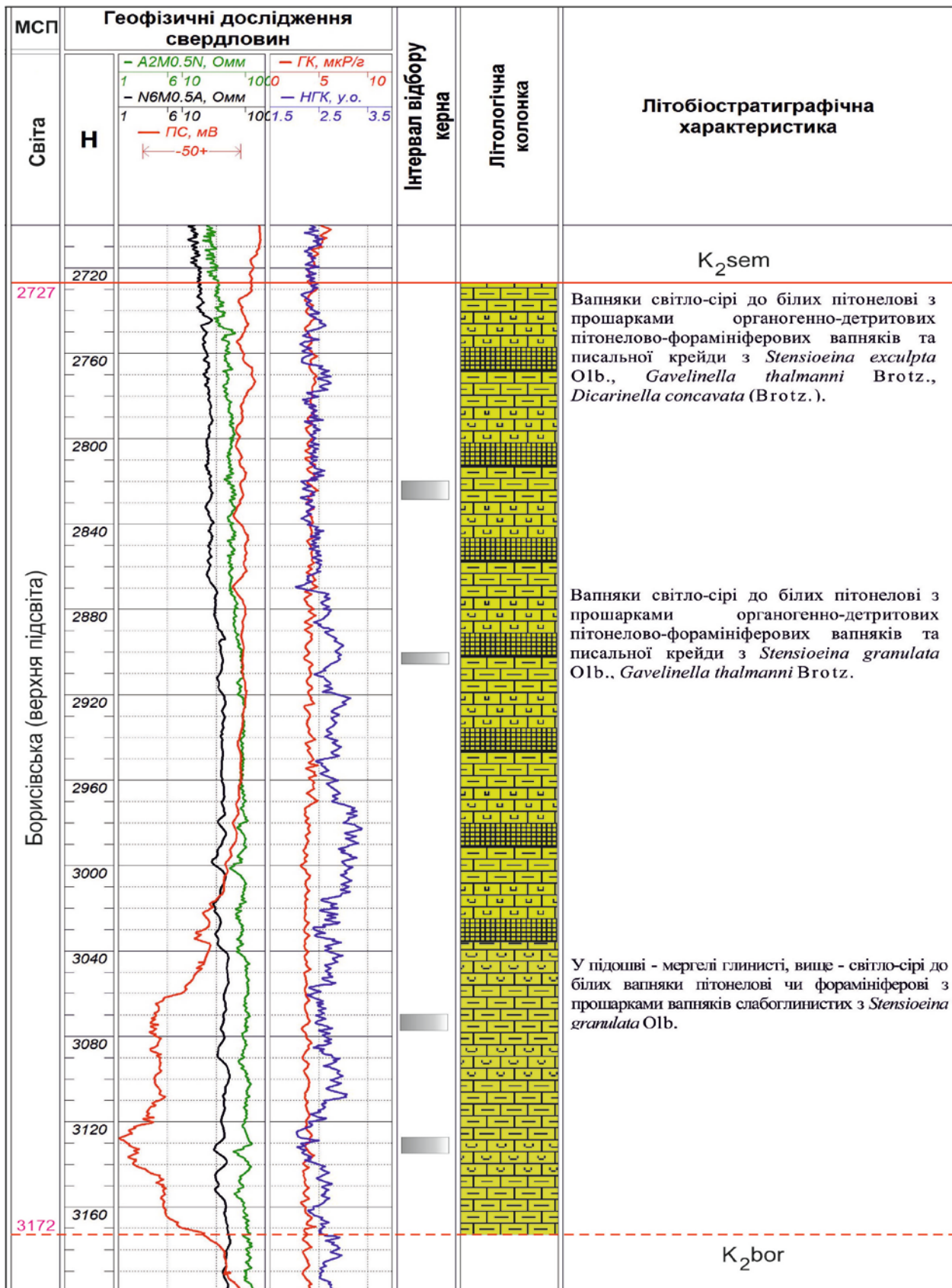

Рис. 5.26. Стратотип борисівської світи. Верхня підсвіта. Св. Борисівська-3, інтервал глибин 2727-3172 м.

ранньотуронської пачки конгломерато-гравелітів, верхню частину пачки білої крейди та товщу фарфоровидних вапняків. Складається з двох підсвіт: нижня, товщиною до 442 м, складена у підосві глинистими мергелями, вище складена світло-сірими до білих коколітовими вапняками з прошарками органогенно-детритових коколітово-форамініферових вапняків, вапняків тонкозернистих з фауною та писальної крейди та верхню, товщиною до 864 м, складену світло-сірими до білих вапняками коколітовими чи форамініферовими з прошарками вапняків пелітоморфних з органічними рештками. Залягає зі стратиграфічним переривом на утвореннях північнокримської світи північнокримського горизонту тархаткутського регіоярису, з ерозійним контактом чи трансгресивно на утвореннях гамбурцевської та сребрянської світ сребрянського горизонту) та згідно чи з ерозійним контактом перекриваються південноголицинською та семенівською світами семенівського горизонту.

Нижня підсвіта розпізнається в розрізах за характерним туронським комплексом форамініфер: *Gavelinella moniliformis* (Rss.), *G. ammonoides* (Reuss.), *G. kelleri* Mjatl., *G. praeinfrasantonica* (Mjatl.), встановлених Л.Ф. Плотніковою [128, 163, 230] та Г.М. Волошиною [97, 98,] та нанопланктоном: *Gartnerago segmentatum*, *Eiffellithus eximius*, *Kamptnerius magnificus* (визначення А.В. Шумника [171, 173]). Верхня – за зональними форамініферами: *Stensioeina granulata* Olb. *Gavelinella thalmani* Brotz., *Gavelinella infrasantonica* (Balakhm.) (визначення Г.М. Волошиної [97], Л.В. Проснякової [98], Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230] та нанопланктон *Micula staurophora* (визначення А.В. Шумника [171, 173]).

Товщина відкладів світи до 1310 м.

Датована туроном-коньяком за форамініферами та нанопланктоном.

У чинній схемі відклади борисівського горизонту в межах на території Каркінітського, Північнокримського СФР та північних схилів прилягаючої території Центральнокримського СФР виділяються у складі середньої частини товщі вапняків з прошарками глин, середньої частини товщі пелітоморфних вапняків, середньої підтовщі каламітської товщі, середньої та нижньої частин наташинської та знам'янської світ, нижньої підсвіти північно-арабатської світи,

нижньої частини турон-коньякської пачки білої крейди, верхньої частини сеноман-ранньотуронської пачки вапнистих глин, верхньої частини сеноман-ранньотуронської пачки конгломерато-гравелітів, верхньої частини пачки білої крейди та товщу фарфоровидних вапняків. [230].

Проведеними комплексними дослідженнями виділено турон-коньякські утворення в розрізі верхньої крейди та зкорельовано на території Каркінітського, Північнокримського СФР та північних схилів прилягаючої території Центральнокримського СФР. Встановлено, що означені відклади мають ерозійні стратиграфічні межі з відкладами сребрянського та семенівського горизонтів, та мають однорідний фаціально-літологічний склад. Вищесказане стало основою для зміни об'єму встановлених тощ і світ попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277], та виділення борисівської світи, яка за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає середню частину товщі вапняків з прошарками глин, середню частину товщі пелітоморфних вапняків, середню підтовщу каламітської товщі, середню та нижню частини наташинської та знам'янської світ та нижню підсвіту північно-арабатської світи, нижню частину турон-коньякської пачки білої крейди, верхню частину сеноман-ранньотуронської пачки вапнистих глин, верхню частину сеноман-ранньотуронської пачки конгломерато-гравелітів, верхню частину пачки білої крейди та товщу фарфоровидних вапняків.

На території Каламітського СФР фрагментарно поширені утворення іллічівської світи, які описані в монографії [230]. Утворення світи представлені андезитовими та діабазовими порфіритами турон-коньякського віку.

На території Керченського СФР відклади борисівського горизонту пропонується виділяти в об'ємі краснопільської та прудниківської світ.

Краснофлотська світа (K_2kfa), виділяється вперше. Назва від назви с. Краснофлотське Ленінського району АР Крим. Стратотип – розріз св. Краснопільська-9 (інтервал глибин 3329-3415* м) (рис. 5.27). Розповсюджена фрагментарно на території Керченського СФР. Складена вапняками сірими, світло-сірими, щільними, міцними, масивними з нерівним зломом. Залягає зі

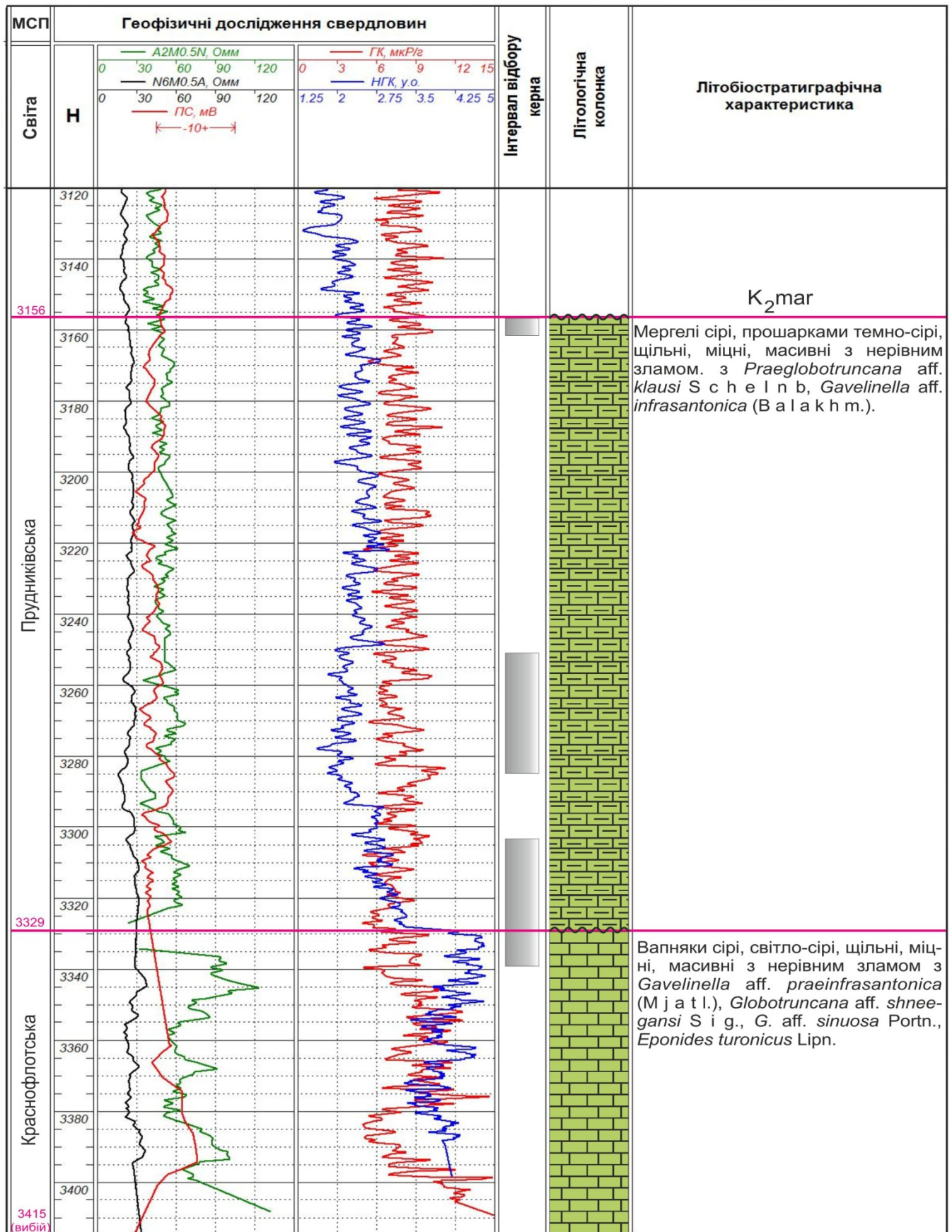

Рис. 5.27. Стратотипи краснофлотської та прудниківської світ. Св. Краснопільська-9, інтервали глибин 3156-3329 м та 3329 -3415*м.

стратиграфічним переривом на утвореннях вулканівської світи сребрянського горизонту, а перекривається зі стратиграфічним переривом утвореннями прудниківської світи.

Краснофлотська світа датована раннім коньяком за характерним комплексом форамініфер: *Gavelinella aff. praeinfrasantonica* (Mjatl.), *Globotruncana aff. shneegansi* S i g. (визначення Л.Ф. Плотнікової [128 та 230]).

Товщина відкладів світи до 85 м.

Прудниківська світа (K₂pru), виділяється вперше, від назви с. Пруднікове Ленінського району АР Крим. Стратотип – розріз св. Краснопільська-9 (інтервал глибин 3156-3329 м) (рис. 5.27). Розповсюджена фрагментарно на території Керченського СФР. Складена мергелями сірими, прошарками темно-сірими, щільними, міцними, масивними. Залягає зі стратиграфічним переривом на утвореннях краснофлотської світи, а перекривається згідно чи з ерозійним контактом утвореннями ярківської товщі семенівського горизонту.

Відклади світи містять характерні для пізнього коньяка форамініферами: *Praeglobotruncana aff. klausi* Scheinb, *Gavelinella aff. infrasantonica* (Balakhm.) (визначення Л.Ф. Плотнікової [128 та 230]).

Товщина відкладів світи до 175 м.

Датована пізнім коньяком за форамініферами [128, 166, 230].

У чинній схемі на території Керченського СФР утворення борисівського горизонту виділено у складі турон-сантонської ярківської товщі [230] та краснопільської світи [166].

Проведеними нами комплексними дослідженнями на геофізичній основі, з урахуванням палеонтологічних визначень відносного віку керну з розрізів свердловин Керченського СФР, проведених палеонтологами ВНІГНІ (Ю.Н. Швембергер та ін.), встановлено, що відклади ярківської товщі на території Керченського СФР мають ерозійну нижню границю та на підставі знахідок *Globotruncana lapparenti* Brotz., *Gavelinella infrasantonica* (Balakhm.) мають ранньосантонський вік і відносяться до утворень семенівського горизонту.

Попередніми дослідженнями для цієї території нами було запропоновано виділяти коньякські відклади у складі краснопільської світи (від назви с. Краснопілля Ленінського району АР Крим) [166]. Але виявлена пізніше автором стратиграфічна перерва у типовому розрізі (відсутні утворення середнього під'ярусу) унеможлиблює її виділення (згідно визначенню світи за Стратиграфічним Кодексом України). Тому, пропонується виділяти коньякські відклади нижньої літологічної товщі як краснофлотську світу, а відклади верхньої – у об'ємі прудниківської світи.

Семенівський горизонт

Горизонт об'єднує нижньодніпровську світу на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського, джаларську світу на території СФР Мирнопільсько-Тузлівського СФР, південноголицинську світу на території Каркінітського СФР, семенівську світу на території Північнокримського та Центральнокримського СФР та ярківську товщу в Керченському СФР.

Утворення семенівського горизонту на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського пропонується виділяти у складі нижньодніпровської світи [258].

Нижньодніпровська світа (K_2ndn), від назви території нижньої течії р. Дніпро. Стратотип – розріз св. Мирнівська-1 (інт. 1959-1996 м) (рис. 5.28). Поширена на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає середню частину сеноман-кампанської бериславської, нижню частину нижньої частини сантон-кампанської криничкінської, верхню частину турон-ранньосантонської каркінітської, верхню частину нижньої підсвіти сеноман-маастрихтської ведмедівської, верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської сиваської та верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської балашовської світи, верхню частину середньої підтовщі мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, верхню частину середньої підтовщі товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, середню частину товщі вапняків з глауконітовими мергелями та середню частину товщі перешарування

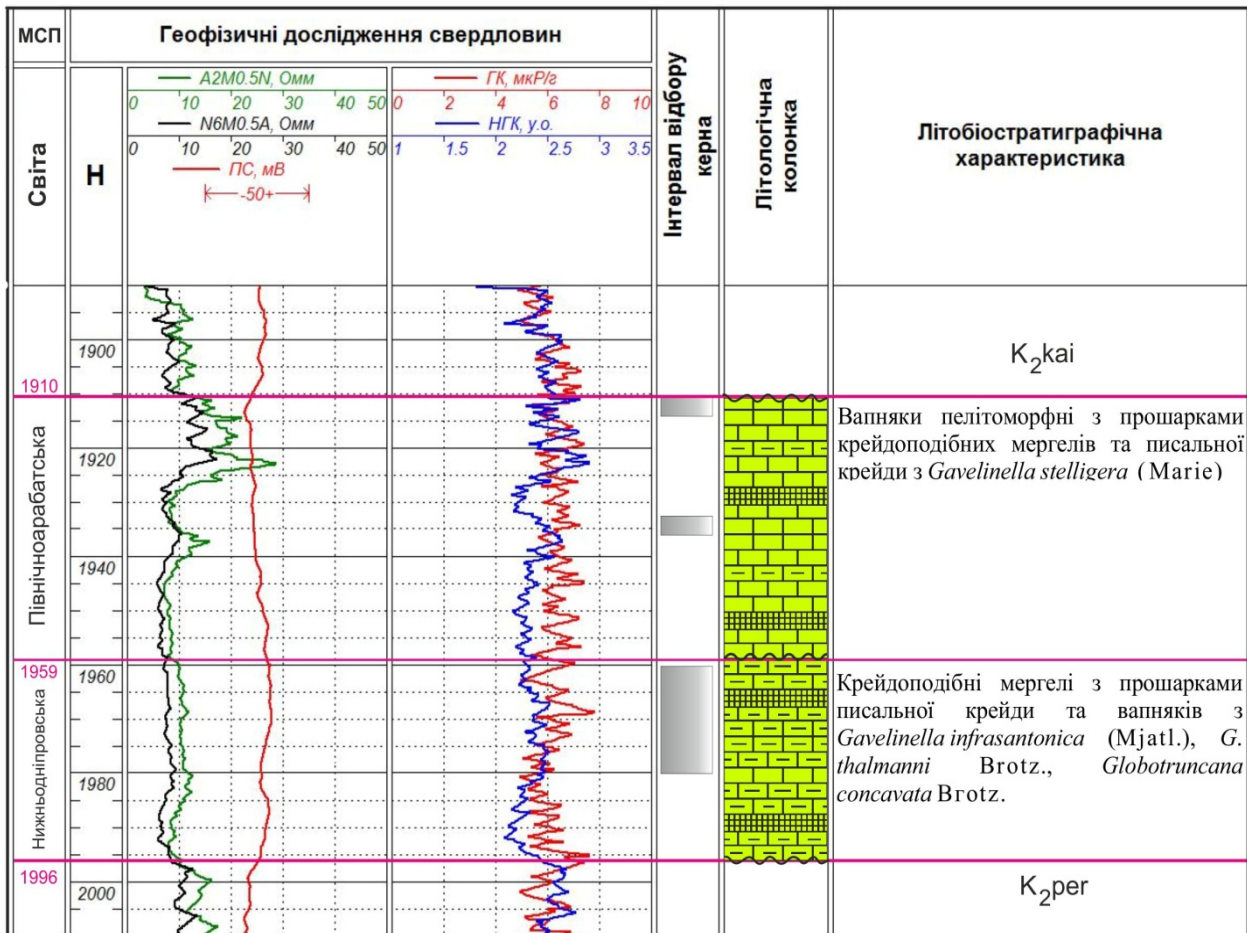

Рис. 5.28. Стратотипи нижньодніпровської та північноарабатської світ. Св. Мирнівська-1, інтервал глибин 1910-1996 м.

мергелів та вапняків. Складена крейдоподібними мергелями з прошарками писальної крейди та вапняків. Залягає з ерозійним контактом чи трансгресивно на відкладах мирнівської світи борисівського горизонту, перекривається зі стратиграфічним переривом відкладами північноарабатської світи максимівського горизонту одеського регіорусу.

Нижньодніпровська світа за форамініферами *Gavelinella infrasantonica* (Mjatl.), *G. thalmanni* Brotz., *Globotruncana concovata* Brotz. датована раннім сантоном (визначення В.О. Зелінської [29], Г.М. Волошиної [80] та Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230]).

Товщина відкладів світи до 110 м.

У чинній схемі утворення семенівського горизонту на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського виділяються у складі середньої частини сеноман-кампанської бериславської, нижньої частини нижньої частини сантон-кампанської криничкінської, верхньої частини турон-ранньосантонської каркінітської, верхньої частини нижньої підсвіти сеноман-маастрихтської ведмедівської, верхньої частини нижньої підсвіти турон-маастрихтської сиваської, верхньої частини нижньої підсвіти турон-маастрихтської Балашовської світи, верхньої частини середньої підтовщі мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, верхньої частини середньої підтовщі товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, середньої частини товщі вапняків з глауконітовими мергелями та середньої частини товщі перешарування мергелів та вапняків. [230].

Аналіз всіх наявних геолого-геофізичних матеріалів, палеонтологічних визначень органічних решток зі зразків керну, фаціально-літологічних досліджень кернового матеріалу розрізів свердловин досліджуваної території з використанням геофізичних методів дослідження дозволив нам виділити відклади сантонського ярусу у верхньокрейдівій товщі та зкорелювати їх в межах СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського. Встановлено, що дані утворення незгідно залягають на відкладах турону-коньяку (миренеська світа), та з переривом перекриваються кампанськими (каїркінська світа), що добре видно на каротажних кривих. Встановлено відсутність у розрізі середнього під'ярусу сантону. Вищесказане стало основою для виділення нижньодніпровської та північноарабатської світ замість товщ попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Нижньодніпровська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає середню частину сеноман-кампанської бериславської, нижню частину нижньої частини сантон-кампанської криничкінської, верхню частину турон-ранньосантонської каркінітської, верхню частину нижньої підсвіти сеноман-маастрихтської ведмедівської, верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської сиваської та верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської балашовської світи, верхню частину середньої підтовщі мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, верхню частину середньої

підтовщі товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, середню частину товщі вапняків з глауконітовими мергелями та середню частину товщі перешарування мергелів та вапняків.

Утворення семенівського горизонту Мирнопільсько-Тузлівського СФР пропонується виділяти у складі джаларської світи.

Джаларська світа (K_2dzh), виділяється вперше, від назви площі на Молдавській монокліналі в Одеській області. Стратотип – розріз св. Саратська-1, інтервал глибин 615-675 м (рис. 5.29). Поширена на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає нижню частину нижньої підсвіти плахтіївської світи. Складена крейдоподібними мергелями та писальною крейдою. Залягає згідно чи з ерозіким контактом на утвореннях хаджидерської товщі та зі стратиграфічним переривом перекривається відкладами мирнопільської світи максимівського горизонту одеського регіоярису.

За зональними сантонськими видами форамініфер *Gavelinella infrasantonica* (Balakhm.), *G. thalmani* Brotz. (визначення Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230]) відклади світи відносяться до раннього сантону.

Товщина відкладів світи до 70 м.

У чинній схемі на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР (Переддобрудзький прогин) відклади семенівського горизонту складають нижню підсвіту плахтіївської світи [230].

Аналіз всіх наявних палеонтологічних визначень органічних решток зі зразків керну розрізів свердловин Мирнопільсько-Тузлівського СФР з використанням геофізичних методів дослідження дозволили виділити відклади сантонського ярусу, розчленувати їх на два під'яруси: нижній та верхній та зкорелювати їх в межах району [167, 168 та 281]. Відклади середнього під'ярусу на території району дослідження не встановлені. Вищесказане стало основою для виділення джаларської світи в об'ємі утворень нижнього ярусу сантону та зміни об'єму світи попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Джаларська світа за

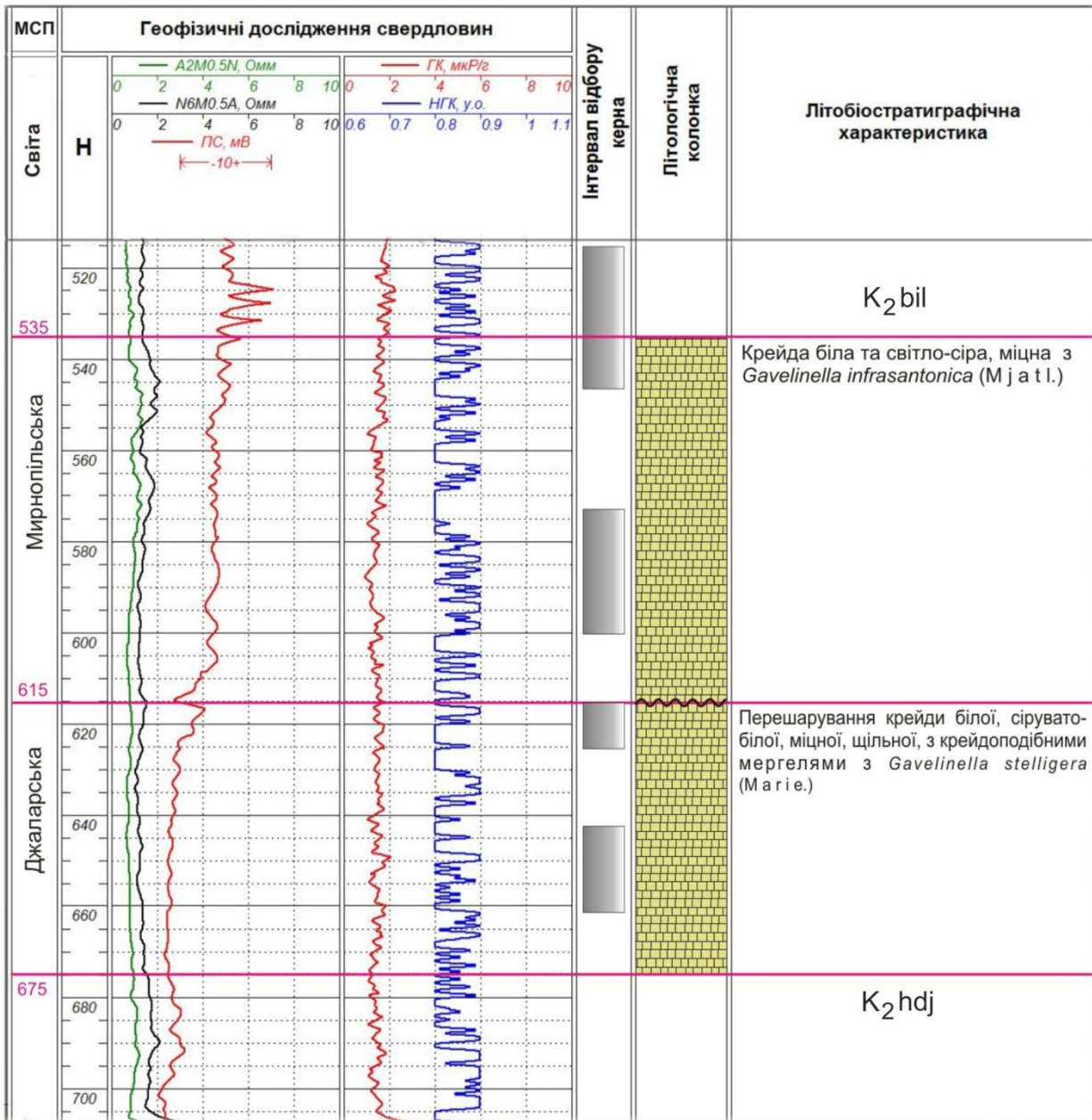

Рис. 5.29. Стратотипи джаларської та мирнопільської світ. Св. Саратська-1, інтервал глибин 535-675 м.

фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС об'єднує нижню частину нижньої підсвіти плахтіївської світи.

На території Каркінітського СФР та на деяких прилеглих до нього територіях (північно-західний шельф Чорного моря) утворення семенівського горизонту пропонується виділяти у південноголицинську світу.

Південноголицинська світа (K₂pdg), виділяється вперше, від назви структури та родовища вуглеводнів у Каркінітському прогині. Стратотип – розріз

св. Гамбурцева-2, інтервал глибин 1954-2080 м) (рис. 5.30). Поширена на території Каркінітського СФР та на прилеглих до нього територіях (північно-західний шельф Чорного моря). За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає низи середньої частини товщі вапняків з прошарками глин, низи середньої частини товщі пелітоморфних вапняків, низи середньої підтовщі каламітської товщі та верхню частину іллічівської світи (на території Каламітського СФР). Складена вапняками світло-сірими до білих пелітоморфними слабоглинистими з органічними рештками з прошарками органогенно-детритових коколітово-форамініферових вапняків та мергелів глинистих. Залягає згідно чи з ерозійним контактом на відкладах іллічівської та борисівської світи борисівського горизонту, перекривається зі стратиграфічним переривом відкладами федоровської світи максимівського горизонту чи штормової світи штормового горизонту.

Відклади світи за характерним комплексом форамініфер: *Gavelinella infrasantonica* (Balakhm.), *Stensioeina exculpta* Olb., *S. granulata granulata* (Olb.) (визначення Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230]) та нанопланктоном *Lucianorhabdus saueuxii* (визначення А.В. Шумника [171, 173]) віднесено до раннього сантону.

Товщина відкладів світи до 130 м.

У чинній схемі на території Каркінітського СФР утворення семенівського горизонту виділяються у складі низів середньої частини товщі вапняків з прошарками глин, низів середньої частини товщі пелітоморфних вапняків, низів середньої підтовщі каламітської товщі та верхню частину іллічівської світи (на території Каламітського СФР) [230].

Аналіз всіх наявних геолого-геофізичних матеріалів по свердловинах Каркінітського СФР, з використанням палеонтологічних визначень відносного геологічного віку зі зразків керну [128, 163, 171, 173, 186, 230 та 280] та геофізичних методів дослідження дозволив нам виділити відклади сантонського ярусу, розчленувати їх на два під'яруси (нижній та верхній) та зкорелювати в межах території району [247]. В розрізі сантону встановлено регіональну перерву в

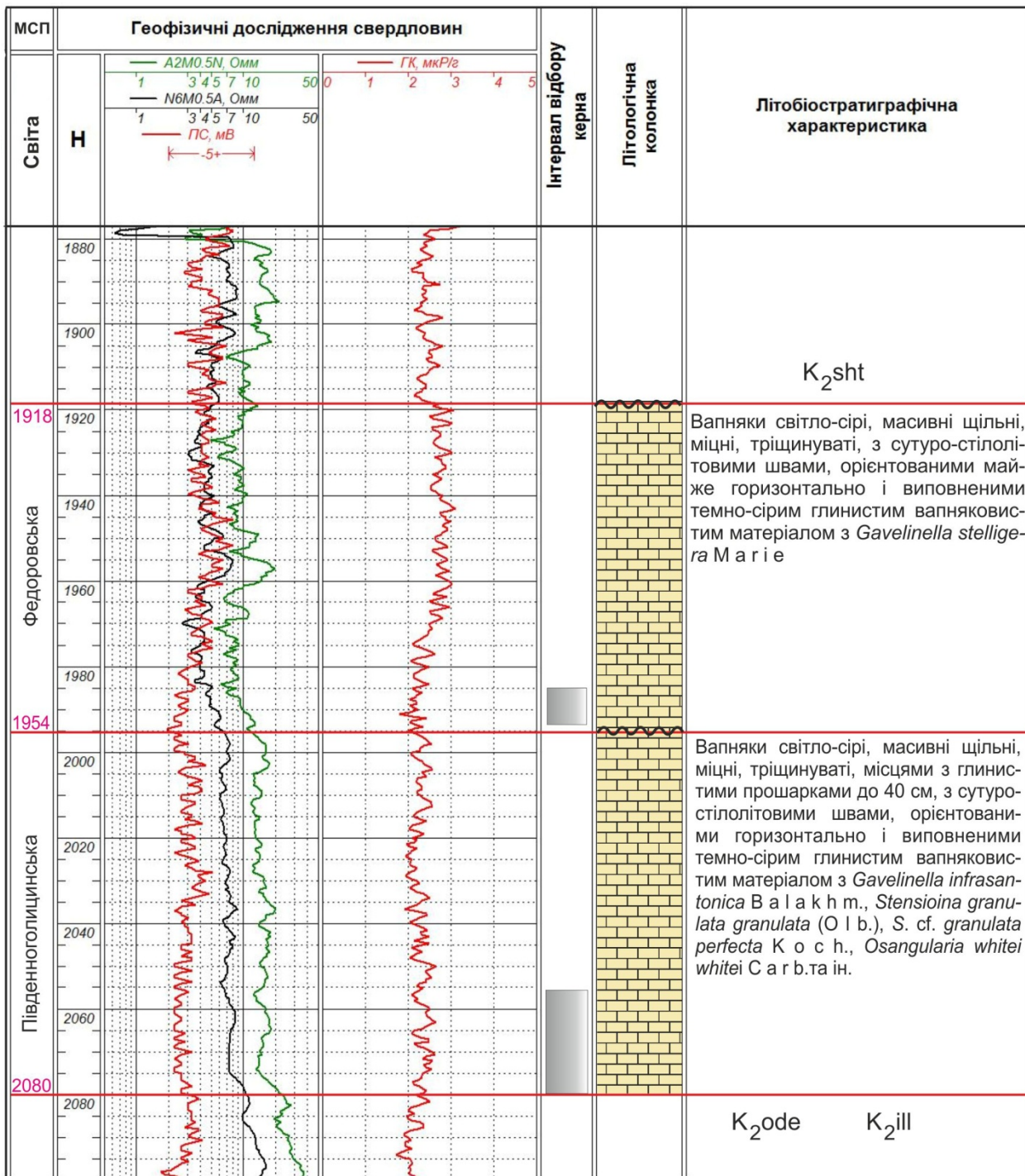

Рис. 5.30. Стратотипи південноголицинської та федоровської світ. Св. Гамбурцева-2, інтервал глибин 1917-2080 м.

об'ємі середнього під'ярусу. Також встановлено залягання відкладів нижнього сантону з ерозійним контактом на турон-коньякських. Вищесказане стало основою для виділення південноголицинської світи в об'ємі утворень нижнього ярусу сантону замість товщ попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Південноголицинська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною

схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає низи середньої частини товщі вапняків з прошарками глин, низи середньої частини товщі пелітоморфних вапняків, низи середньої підтовщі каламітської товщі та верхню частину іллічівської світи (на території Каламітського СФР).

На території Північнокримського СФР та на північних схилах Центральнокримського СФР утворення семенівського горизонту пропонується виділяти у складі семенівської світи [254].

Семенівська світа (K_2sem), від назви с. Семенівна Першотравневого району АР Крим. Стратотип – розріз св. Тетянівська-3, в інтервалі глибин 2628-2757 м (рис. 5.31). Поширена на території Північнокримського СФР та на північних схилах Центральнокримського СФР (Рівнинний Крим). За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає низи верхньої частини нижньої підсвіти північно-арабатської світи, нижню частину воронківської товщі, низи нижньої підтовщі альминської товщі, низи верхньої частини товщі фарфоровидних вапняків. Складена вапняками світло-сірими до білих пелітоморфними з фауною, вапняками слабглинистими, вапняками пітонеловими та вапняками органогенно-детритовими, форамініферово-пітонеловими з прошарками вапняків глинистих з пітонелами. Залягає згідно чи з ерозійним контактом на відкладах борисівської світи, перекривається зі стратиграфічним переривом відкладами максимівської світи максимівського горизонту одеського регіоярису.

Світа за форамініферами *Stensioeina exculpta* Olb., *Dicarinella concavata* (Brotz.). (визначення Г.М. Волошиної [97], Г.А. Орлової-Турчиної, Л.В. Проснякової [98] та Л.Ф. Плотнікової [128 та 230]) датована раннім сантоном.

Товщина відкладів світи до 180 м.

У чинній схемі до сантонського ярусу на території Північнокримського СФР та на північних схилах Центральнокримського СФР (Рівнинний Крим) відносяться верхня частина нижньої підсвіти північноарабатської світи, воронківська товща, нижня підтовща альминської товщі, верхня частина товщі фарфоровидних вапняків [230].

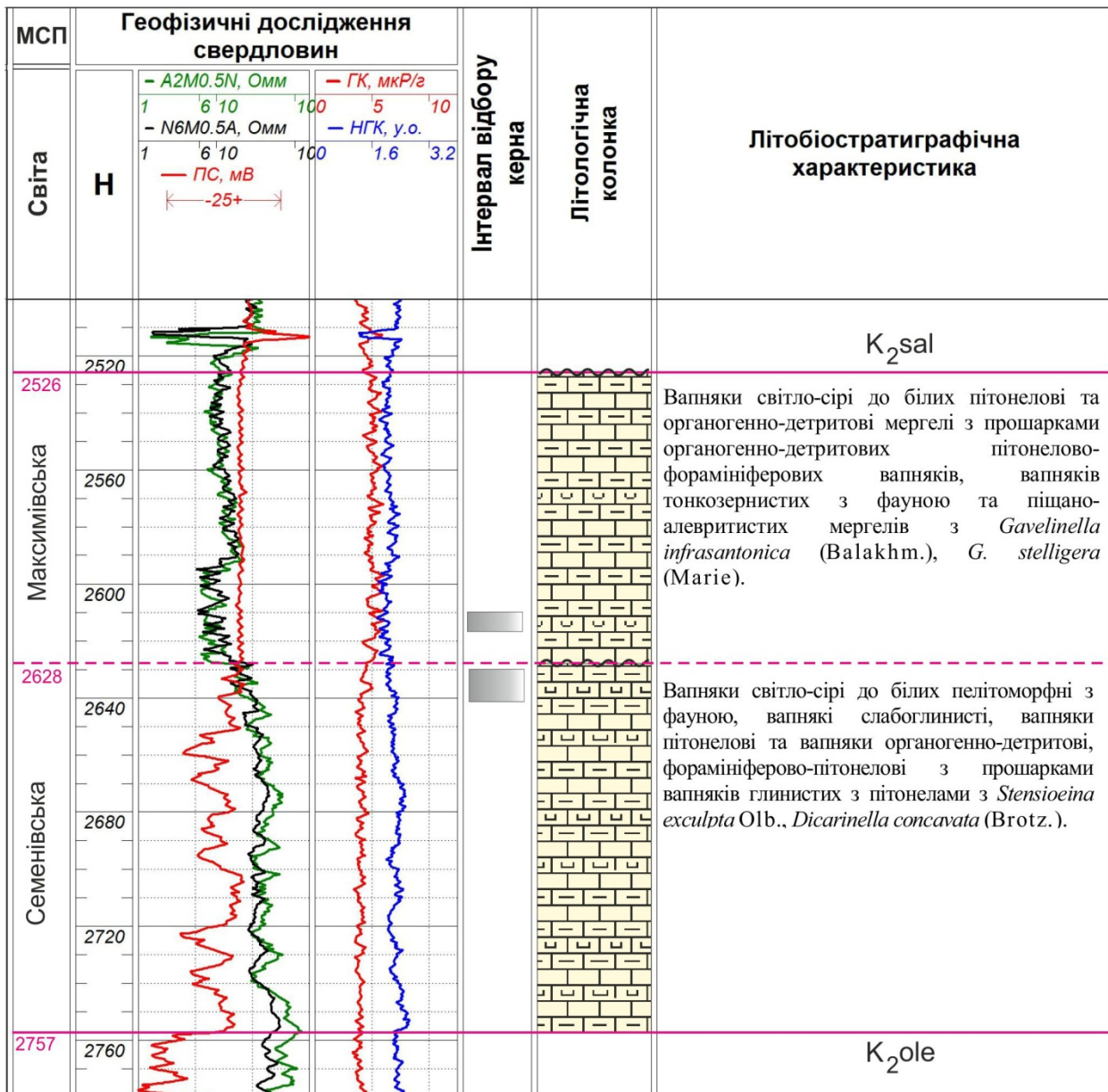

Рис. 5.31. Стратотип семенівської та максимівської світ. Св. Тетянівська-3, інтервал глибин 2526-2757 м.

Аналіз всіх наявних геолого-геофізичних матеріалів по свердловинах на території Північнокримського СФР та північних схилів Центральнокримського СФР, з використанням палеонтологічних визначень відносного геологічного віку зі зразків керна [97, 98, 128 та 230] та геофізичних методів дослідження дозволив нам виділити відклади сантонського ярусу, розчленувати їх на два під'яруси (нижній та верхній) та зкорелювати в межах території району [247]. В розрізі сантону встановлено регіональну перерву в об'ємі середнього під'ярусу. Також встановлено залягання з ерозійним контактом чи регресивне відкладів нижнього

сантону на турон-коньякських (борисівський горизонт). Вищесказане стало основою для виділення семенівської світи в об'ємі утворень нижнього ярусу сантону замість товщ і світ попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Семенівська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає низи верхньої частини нижньої підсвіти північно-арабатської світи, нижню частину воронківської товщі, низи нижньої підтовщі альминської товщі, низи верхньої частини товщі фарфоровидних вапняків.

У чинній схемі на території Керченського СФР утворення сантону виділено у турон-сантонську ярківську товщу [230].

Проведеними нами дослідженнями на геофізичній основі, з урахуванням палеонтологічних визначень відносного віку керну з розрізів свердловин Керченського СФР, проведених палеонтологами ВНІГНІ (Ю.Н. Швембергер та ін.), встановлено, що відклади ярківської товщі на території Керченського СФР на підставі знахідок *Stensioeina granulata* Olb., *Globotruncana lapparenti* Brotz., *Gavelinella infrasantonica* (Balakhm.) мають ранньосантонський вік [166] та мають ерозійну границю з утвореннями коньяку, тому віднесені нами до семенівського горизонту.

Означена товща складена темно-сірими глинистими вапняками (з сутурами і стилолітами) з прошарками мергелів. Залягає з ерозійним контактом чи трансгресивно на утвореннях прудниківської світи та зі стратиграфічним переривом перекривається незгідно утвореннями марфівської світи штормового горизонту одеського регіоярусу.

Товщина відкладів товщі до 150 м.

Датована раннім сантоном за форамініферами [128, 230].

V Одеський регіоярус

Максимівський горизонт

Горизонт об'єднує північноарабатську світу на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського, мирнопільську світу на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР, федоровську світу на території Каркінітського

СФР та максимівську світу на території Північнокримського та Центральнокримського СФР.

Утворення максимівського горизонту на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського пропонується виділяти у складі північноарабатської світи [258].

Північноарабатська світа (K_2rpa), від назви коси Арабатська стрілка в західній частині акваторії Азовського моря. Стратотип – розріз св. Мирнівська-1 (інт. 1910-1959 м) (рис. 5.28). Поширена на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає нижню частину нерозчленованої пізньосантонсько-ранньокампанської новомаячкінської світи, середню частину сеноман-кампанської бериславської, верхню частину сантон-кампанської криничкінської, верхню частину турон-ранньосантонської каркінітської, верхню частину нижньої підсвіти сеноман-маастрихтської ведмедівської, верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської сиваської, верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської балашовської світ, нижню частину азовської товщі, верхню частину середньої підтовщі мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, верхню частину середньої підтовщі товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, середню частину товщі вапняків з глауконітовими мергелями та середню частину товщі перешарування мергелів та вапняків. Складена вапняками пелітоморфними з прошарками крейдоподібних мергелів та писальної крейди. Залягає зі стратиграфічним переривом на відкладах нижньодніпровської світи семенівського горизонту каркінітського регіоярису, перекривається з ерозійним контактом чи зі стратиграфічним переривом відкладами каіркінської світи штормового горизонту каркінітського регіоярису.

Відклади світи характеризує зональна пізньосантонська форма *Gavelinella stelligera* (Marie) (визначення В.О. Зелінської [29], Г.М. Волошиної [80] та Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230]).

Товщина відкладів світи до 70 м.

Датована пізнім сантоном за форамініферами.

У чинній схемі утворення максимівського горизонту на території Південноукраїнської монокліналі та Сиваського СФР виділяються у складі нижньої частини нерозчленованої пізньосантонсько-ранньокампанської новомаячкінської світи, середньої частини сеноман-кампанської бериславської, верхньої частини сантон-кампанської криничкінської, верхньої частини турон-ранньосантонської каркінітської, верхньої частини нижньої підсвіти сеноман-маастрихтської ведмедівської, верхньої частини нижньої підсвіти турон-маастрихтської сиваської, верхньої частини нижньої підсвіти турон-маастрихтської балашовської світи, нижньої частини азовської товщі, верхньої частини середньої підтовщі мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, верхньої частини середньої підтовщі товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, середньої частини товщі вапняків з глауконітовими мергелями та середньої частини товщі перешарування мергелів та вапняків [230].

Основою для встановлення північноазовської світи слугували, перш за все, встановлення стратиграфічної перерви в об'ємі середнього під'ярусу сантонського ярусу на всій території дослідження та ерозійного характеру границі сантонських утворень з кампанськими, а також однорідний фаціально-літологічний склад утворень верхнього під'ярусу сантону на території дослідження. Вищесказане дозволило замінити товщі і світи попередньої схеми [230], згідно з вимогами СКУ [277], на північноарабатську світу, яка за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає нижню частину нерозчленованої пізньосантонсько-ранньокампанської новомаячкінської світи, середню частину сеноман-кампанської бериславської, верхню частину сантон-кампанської криничкінської, верхню частину турон-ранньосантонської каркінітської, верхню частину нижньої підсвіти сеноман-маастрихтської ведмедівської, верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської сиваської, верхню частину нижньої підсвіти турон-маастрихтської балашовської світ, нижню частину азовської товщі, верхню частину середньої підтовщі мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, верхню частину середньої підтовщі товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, середню частину товщі вапняків з

глауконітовими мергелями та середню частину товщі перешарування мергелів та вапняків.

Утворення максимівського горизонту на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР пропонується виділяти у складі мирнопільської світи.

Мирнопільська світа (K_2mn), виділяється вперше, від назви с. Мирнопілля Харцизького району Одеської області. Стратотип – розріз св. Саратська-1 в інтервалі глибин 535-615 м (рис. 5.29). Поширена на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає верхню частину нижньої підсвіти плахтіївської світи. Складена білою писальною крейдою з тонкими прошарками зелених глин. Залягає зі стратиграфічним переривом на утвореннях джаларської світи семенівського горизонту каркінітського регіоярису та згідно перекривається відкладами білоліської світи штормового горизонту.

Вік світи за зональними форамініферами *Gavelinella infrasantonica* (Balakhm.), *G. stelligera* (Marie) (визначення Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230]) датований пізнім сантоном.

Товщина відкладів світи до 90 м.

У чинній схемі на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР (Переддобрудзький прогин) відклади максимівського горизонту складають нижню частину верхньої підсвіти плахтіївської світи [230].

Аналіз всіх наявних геолого-геофізичних даних, на основі літологічного опису та палеонтологічних визначень органічних решток зі зразків керну розрізів свердловин Мирнопільсько-Тузлівського СФР, з використанням геофізичних методів дослідження дозволили виділити відклади сантонського ярусу, розчленувати їх на два під'яруси: нижній та верхній та зкорелювати їх в межах району [167, 168 та 281]. Відклади середнього під'ярусу на території району дослідження не встановлені. Окрім того, утворення верхнього під'ярусу сантону мають ерозійний літологічний контакт з відкладами нижнього кампану та є літологічно відмінними від них. Вищесказане стало основою для виділення мирнопільської світи в об'ємі утворень верхнього ярусу сантону та зміни об'єму

світи попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Мирнопільська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включила нижню частину верхньої підсвіти плахтіївської світи.

На території Каркінітського СФР утворення максимівського горизонту пропонується виділяти у федоровську світу [247].

Федоровська світа (K_2 fed), виділяється вперше, від назви структури в Каркінітському прогині. Стратотип розріз – св. Гамбурцева-2, інтервал глибин 1918-1954 м (рис. 5.30). Поширена на території Каркінітського СФР та на деяких прилеглих до нього територіях (північно-західний шельф Чорного моря). За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає верхи середньої частини товщі вапняків з прошарками глин, верхи середньої частини товщі пелітоморфних вапняків та верхи середньої підтовщі каламітської товщі. Складена світло-сірими до білих вапняками пелітоморфними слабоглинистими з органічними рештками з прошарками вапняків пітонелових чи форамініферових. Залягає зі стратиграфічним переривом на відкладах південноголицинської світи, перекривається зі стратиграфічним переривом чи з ерозійним контактом відкладами штормової світи штормового горизонту.

Світа за встановленим зональним видом *Gavelinella stelligera* (Marie) датована пізнім сантоном (визначення Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230]).

Товщина відкладів світи до 60 м.

У чинній схемі на території Каркінітського СФР утворення максимівського горизонту виділяються у складі верхів середньої частини товщі вапняків з прошарками глин, верхів середньої частини товщі пелітоморфних вапняків та верхів середньої підтовщі каламітської товщі [230].

Як вже відмічалось раніше, проведеними дослідженнями встановлено регіональну перерву в осадконакопиченні в об'ємі середнього під'ярусу сантону [163, 247]. Також встановлено відсутність на більшій частині території Каркінітського СФР утворень нижнього кампану [247]. Все це, разом з однотипним фаціально-літологічним складом утворень верхнього сантону на території району

дозволило нам виділити означені відклади у Федоровську світу та замінити нею товщі попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Федоровська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає верхи середньої частини товщі вапняків з прошарками глин, верхи середньої частини товщі пелітоморфних вапняків та верхи середньої підтовщі каламітської товщі.

Відклади верхнього сантону на території Північнокримського СФР та північних схилів Центральнокримського СФР пропонується виділяти у складі максимівської світи [254].

Максимівська світа ($K_2\text{mak}$), від назви с. Максимівка Роздольненського району АР Крим. Стратотип – розріз св.Тетянівська-3, в інтервалі глибин 2526-2628 м (рис. 5.31). Поширена на території Північнокримського СФР та на північних схилах Центральнокримського СФР (Рівнинний Крим). За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає нижню частину павлівської світи, верхи верхньої частини нижньої підсвіти північно-арабатської світи, верхню частину воронківської товщі, верхи нижньої підтовщі альмінської товщі, верхи верхньої частини товщі фарфоровидних вапняків. Складена вапняками світло-сірими до білих пітонеловими та органогенно-детритовими мергелями з прошарками органогенно-детритових пітонелово-форамініферових вапняків, вапняків тонкозернистих з фауною та піщано-алевритистих мергелів. Залягає зі стратиграфічним переривом на відкладах семенівської світи семенівського горизонту каркінітського регіоярису, перекривається зі стратиграфічним переривом відкладами салгирської світи штормового горизонту.

Світа за форамініферами *Gavelinella infrasantonica* (Balakhm.), *G. stelligera* (Marie) датована пізнім сантоном (визначення Г.М. Волошиної [97], Л.В. Проснякової [98] та Л.Ф. Плотнікової [128 та 230]).

Товщина відкладів світи до 124 м.

У чинній схемі на території Північнокримського СФР та північних схилів Центральнокримського СФР утворення максимівського горизонту виділено у

складі нижньої частини павлівської світи, верхів верхньої частини нижньої підсвіти північно-арабатської світи, верхньої частини воронківської товщі, верхів нижньої підтовщі альминської товщі, верхів верхньої частини товщі фарфоровидних вапняків. [230].

Як вже відмічалосі раніше, проведеними дослідженнями встановлено регіональну перерву в осадконакопиченні в об'ємі середнього під'ярусу сантону [254]. Також встановлено відсутність на території Північнокримського СФР та північних схилів Центральнокримського СФР утворень нижнього кампану [254]. Все це, разом з однотипним фаціально-літологічним складом утворень верхнього сантону на території району дозволило нам виділити означені відклади у максимівську світу та включити в неї товщі, світи та їх частини попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Максимівська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає нижню частину павлівської світи, верхи верхньої частини нижньої підсвіти північно-арабатської світи, верхню частину воронківської товщі, верхи нижньої підтовщі альминської товщі та верхи верхньої частини товщі фарфоровидних вапняків.

Штормовий горизонт

Горизонт об'єднує каіркінську світу на території Південноукраїнської монокліналі та Сиваського СФР, приморську світу на території Північноазовського та Середньоазовського СФР, білоліську на території СФР Мирнопільсько-Тузлівського, штормову світу на території СФР Крайового уступу, Каркінітського та Каламітського, зміїну світу на території СФР Губкінсько-Кілійсько-Зміїного, салгирську світу на території СФР Північнокримського, Центральнокримського та Індольського та марфівську світи на території Керченського СФР.

Кампанські відклади на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського СФР пропонується виділяти у складі каіркінської світи [258].

Каіркінська світа (K_2ka_1), від назви с. Каірка Каланчакського району Херсонської області. Стратотип розріз – св. Каіркінська-1 (інт. 1592-1814 м) (рис. 5.32). Поширена на території СФР Південноукраїнської монокліналі та

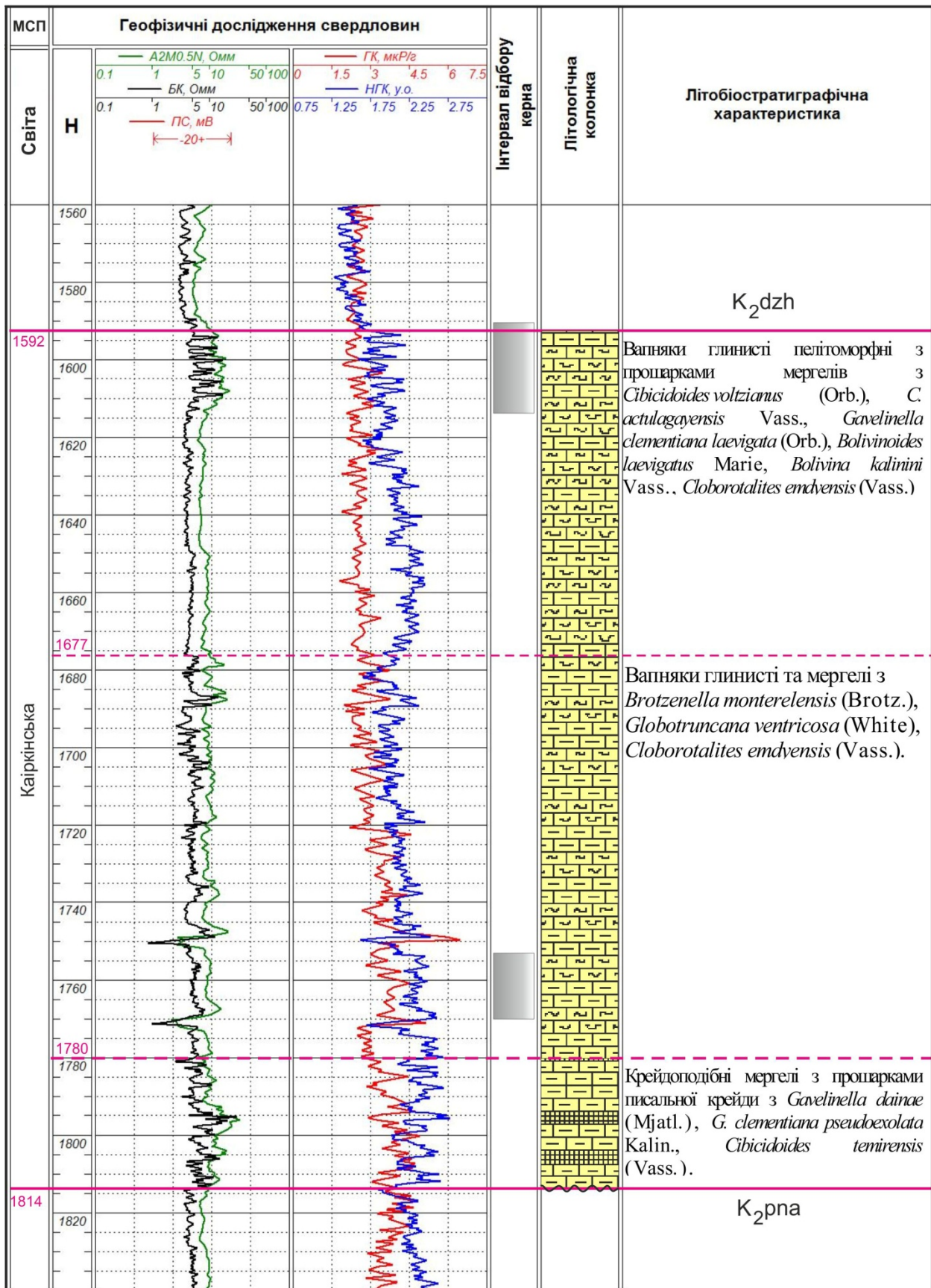

Рис. 5.32. Стратотип кайркінської світи. Св. Кайркінська-1, інтервал глибин 1592-1814 м.

Сиваського. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає верхню підсвіту бериславської світи, верхню частину криничкінської світи, нижню частину олександрівської світи, середню частину балашовської світи, середню підсвіту сиваської світи, середню підсвіту ведмедівської світи, верхню частину новомаячкінської світи, нижню частину строганівської світи, іванівську та снігурівську товщі та верхи сеноман-середньокампанської мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, верхи сеноман-середньокампанської товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, низи верхньої частини сеноман-ранньомаастрихтської товщі вапняків з глауконітом, низи верхньої частини сеноман-ранньомаастрихтської товщі перешаровування мергелів та вапняків. Поділяється на три підсвіти: нижню, товщиною до 43 м, складену крейдоподібними мергелями з прошарками писальної крейди, середню, товщиною до 135 м – глинистими вапняками і мергелями та верхню, товщиною до 380 м – вапняками глинистими пелітоморфними з прошарками мергелів. Залягає зі стратиграфічним переривом на відкладах кристалічного фундаменту, ярошиківській світі північнокримського горизонту та семихатківській світі джанкойського горизонту тарханкутського регіонарусу, чи з ерозійним контактом не північноарабатській світі максимівського горизонту, перекривається з ерозійним контактом відкладами джарилгацької світи штильового горизонту.

Відклади світи за знахідками в них зональних видів та характерного комплексу форамініфер: *Gavelinella dainae* (Mjatl.), *Gavelinella clementiana laevigata* (Orb.), *Cibicidoides temirensis* (Vass.), *Cibicidoides voltzianus* (Orb.), *C. actulagayensis* Vass., *Brotzenella monterelensis* (Brotz.), *Globotruncana ventricosa* (White), *Globorotalites emdyensis* (Vass.), *Bolivinoidea laevigatus* Marie, *Bolivina kalinini* Vass. відноситься до кампану (визначення Г.В. Пасічного [33], Г.М. Волошиної [80] та Л.Ф. Плотнікової [128, 163 та 230]).

Товщина відкладів світи – до 500 м.

Датована кампаном за форамініферами [33, 38, 80, 128, 163 та 230].

У чинній схемі утворення камапну на території СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського виділялися у складі верхньої підсвіти бериславської світи, верхньої частини криничкінської світи, нижньої частини олександрівської світи, середньої частини Балашовської світи, середньої підсвіти сиваської світи, середньої підсвіти ведмедівської світи, верхньої частини новомаячкінської світи, нижньої частини строганівської світи, іванівської та снігурівської товщі та сеноман-середньокампанської мергельно-вапнякової товщі з пісковиками, сеноман-середньокампанської товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, сеноман-ранньомаастрихтської товщі вапняків з глауконітом, сеноман-ранньомаастрихтської товщі перешаровування мергелів та вапняків [230].

Аналіз всіх наявних геолого-геофізичних матеріалів на основі літологічного опису та палеонтологічних визначень органічних решток [33, 38, 80, 128, 163 та 230] зі зразків керну розрізів свердловин досліджуваної території та інтерпретація матеріалів ГДС розрізів більше ніж 100 опорних вугільних, картувальних, гідрокатрувальних, профільного буріння та опорних структурно-пошукових свердловин цієї території [258] дозволив нам виділити відклади кампанського ярусу, розчленувати їх на три під'яруси: нижній, середній та верхній та зкорелювати в межах СФР Південноукраїнської монокліналі та Сиваського. Встановлено ерозійний характер границь кампанських утворень з підстилаючими та перекриваючими відкладами, що чітко фіксується на каротажних діаграмах та однорідний фаціально-літологічний склад відкладів по всій території. Це стало основою для зміни об'єму товщ та світ попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277] та виділення каіркінської світи, яка за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та за кореляцією за матеріалами ГДС включає верхню підсвіту бериславської світи, верхню частину криничкінської світи, нижню частину олександрівської світи, середню частину балашовської світи, середню підсвіту сиваської світи, середню підсвіту ведмедівської світи, верхню частину новомаячкінської світи, нижню частину строганівської світи, іванівську та снігурівську товщі та верхи сеноман-середньокампанської мергельно-вапнякової

товщі з пісковиками, верхи сеноман-середньокампанської товщі алевролітів, писальної крейди та крейдоподібних мергелів, низи верхньої частини сеноман-ранньомаастрихтської товщі вапняків з глауконітом, низи верхньої частини сеноман-ранньомаастрихтської товщі перешаровування мергелів та вапняків.

На території Північноазовського СФР кампанські відклади пропонується виділяти у складі приморської та білосарайської світ [248, 258].

Матроська світ (K_2mat), виділяється вперше. Назва від назви площі в акваторії Азовського моря. За стратотип пропонується розріз св. Матроська-1, в інтервалі глибин 1489-1792 м. (рис. 5.33). Поширена на території Північноазовського СФР (Північноазовський прогин), на прилягаючому суходолі Азовської монокліналі (СФР Південноукраїнської монокліналі) та фрагментарно на території Середньоазовського СФР, виконуючи поперечні депресії (долини). Складена в нижній частині зеленувато-сірими глауконіт-кварцовими пісковиками, вище сірими, глинистими, пелітоморфними, щільними вапняками. Залягає зі стратиграфічним переривом на утвореннях бірючої світи сребрянського горизонту каркінітського регіоярусу та незгідно перекривається утвореннями білосарайської світи штормового горизонту чи більш молодими.

Відклади світи за зональними форамініферами *Gavelinella dainae* (Mjat1.), *Cibiciroides temirensis* (Vass.) (визначення Г.М. Волошиної [35], та Л.Ф. Плотнікової [169, 230 та ін.]) датовані раннім кампаном.

Товщина відкладів світи до 220 м.

Білосарайська світ (K_2bil), від назви Білосарайської коси на північному узбережжі Азовського моря. Стратотип – розріз св. Матроська-1, в інтервалі глибин 1010-1489 м. (рис. 5.35). Поширена на території Північноазовського СФР (Північноазовський прогин). Складена у нижній та середній частинах сірими, тонко кристалічними, мергелеподібними вапняками та мергелями, вище – зеленувато-сірими до темно-сірих пісковиками різнозернистими, з гравійними зернами та зеленувато-сірим дрібно-середньозернистим піском. Залягає зі стратиграфічним переривом на утвореннях матроської світи та з ерозійним

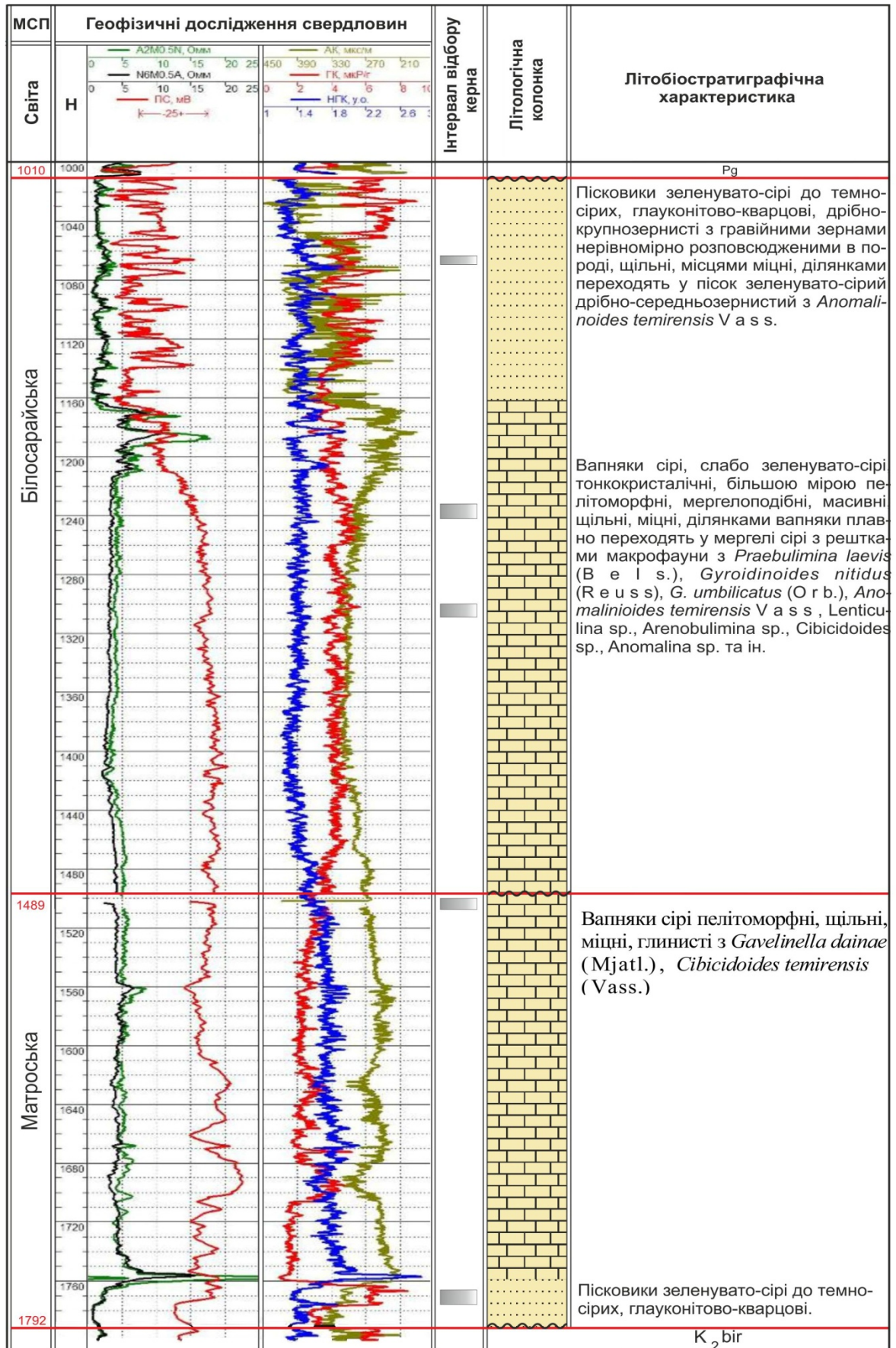

Рис. 5.33. Стратотип матроської та білосарайської світ. Св. Матроська-1, інтервал глибин 1010-1792 м.

контактом перекривається джарилгацькою світою чи зі стратиграфічним переривом утвореннями палеогену.

Відклади світи за знахідками в них характерного комплексу форамініфер: *Globorotalites emdyensis* (Vass.), *Brotzenella menneri* (Kell.), *Praebulimina laevis* (Bels.), *Gyroidinoides nitidus* (Reuss), *G. umbilicatus* (Orb.), *Cibicroides temirensis*, *Lenticulina* sp., *Anomalina* sp. (визначення Г.М. Волошиної [35] та Л.Ф. Плотнікової [169, 230 та ін.]) датовані пізнім кампаном.

Товщина відкладів світи до 480 м.

У чинній схемі утворення кампану на території Північноазовського СФР виділялися у складі приморської світи [230].

Аналіз всіх наявних геолого-геофізичних матеріалів, на основі літологічного опису та палеонтологічних визначень органічних решток [35, 169, 230 та ін.] зі зразків керну розрізів свердловин досліджуваного району (Західно-Бірюча-1, Матроська-1, Морська-2) на геофізичному підґрунті дозволив нам встановити стратиграфічну перерву в розрізі кампану в об'ємі середнього підярусу [258]. Це стало основою для зміни об'єму приморської світи попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277] та виділення нижньокампанських відкладів у матроську світу, а верхньокампанських у білосарайську, яка за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та за кореляцією за матеріалами ГДС включають відповідно нижню та верхню частини приморської світи.

Кампанські відклади на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР пропонується виділяти у складі білоріської світи.

Білоріська світа ($K_2\text{bil}$), виділяється вперше, від назви с. Білорісся, татарбунарського району Одеської області. Стратотип – розріз св. Саратська-1, в інтервалі глибин 505-535 м. (рис. 5.34). Поширена на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС об'єднує верхню підсвіту плахтієвської світи. Складена білою та сірувато-білою писальною крейдою. Залягає згідно чи з ерозійним контактом на утвореннях мирнопільської світи максимівського горизонту та зі стратиграфічним переривом перекривається утвореннями еоцену.

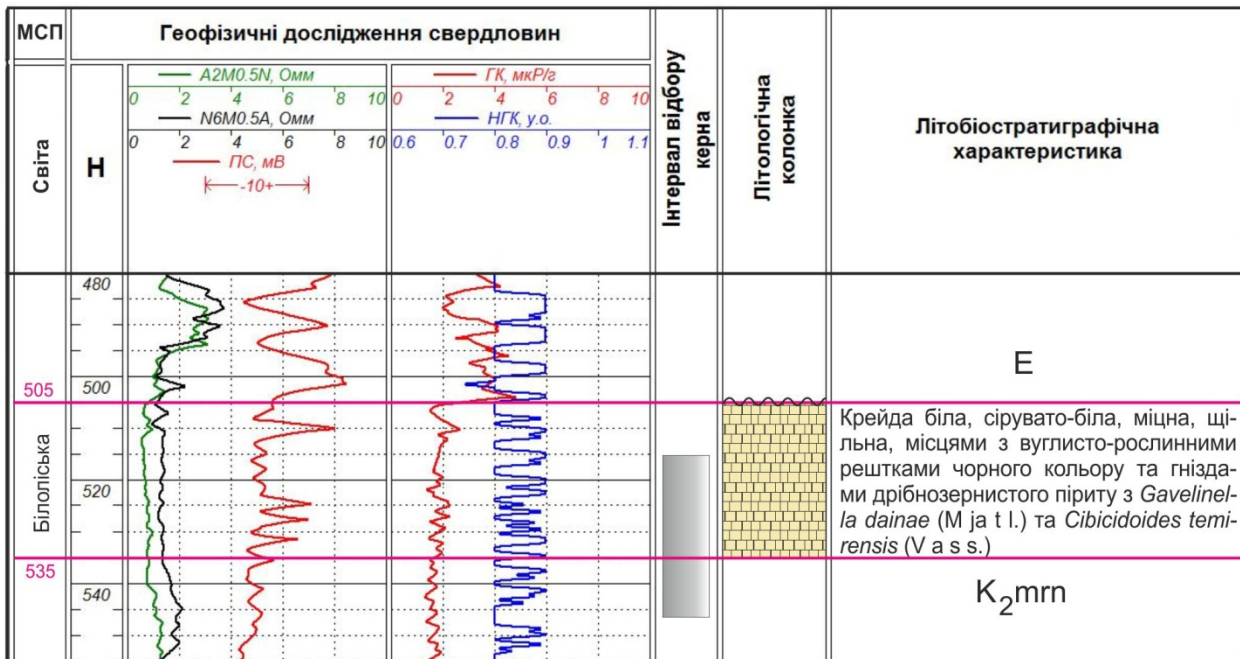

Рис. 5.34. Стратотип білоліської світи. Св. Саратська-1, інтервал глибин 505-535 м.

Відклади світи охарактеризовані зональними форамініферами раннього кампану: *Gavelinella dainae* (Mjatl.), *Cibicoides temirensis* (Vass.). (визначення Л.Ф. Плотнікової [169, 230 та ін.]).

Товщина відкладів світи до 35 м.

Датована раннім кампаном за форамініферами [128 та 230].

У чинній схемі утворення кампану на території Мирнопільсько-Тузлівського СФР виділялися у складі верхньої підсвіти плахтієвської світи [230].

Аналіз всіх наявних геолого-геофізичних даних, на основі літологічного опису та палеонтологічних визначень органічних решток зі зразків керну розрізів свердловин Мирнопільсько-Тузлівського СФР, з використанням геофізичних методів дослідження дозволили виділити відклади нижнього під'ярусу кампанського ярусу та зкорелювати їх в межах району [167, 168 та 281]. Відклади середнього та верхнього під'ярусів на території району не встановлені. Утворення нижнього під'ярусу кампану мають ерозійну границю з відкладами верхнього сантону та є літологічно відмінними від них. Вищесказане, з урахування однорідного літологічного складу утворень, стало основою для виділення

білопільської світи та зміни об'єму плахтіївської світи попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Білоліська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включила утворення верхньої підсвіти плахтіївської світи.

На території СФР Крайового уступу, Каркінітського та Каламітського, кампанські утворення пропонується виділити у штормову світу [247].

Штормова світа, від назви структури та родовища вуглеводнів в Каркінітському прогині. Стратотип – розріз св. Сельського-40, в інтервалі глибин 2113-2540 м. (рис. 5.35). Поширена на території СФР Каркінітського, Крайового уступу та Каламітського (північно-західний шельф Чорного моря). За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає середню та верхню частини товщі вапняків та алевролітів, середню частину товщі пісковиків та пісків, верхню частину товщі вапняків з прошарками глин, верхню частину товщі пелітоморфних вапняків, верхню підтовщу каламітської товщі та верхню частину товщі пісковиків, діабазових порфіритів та вапняків. Складена трьома підсвітами: нижня, товщиною до 90 м, характеризується світло-сірими до білих вапняками пелітоморфними слабглинистими з органічними рештками з прошарками вапняків пітонелових чи форамініферових та глинистих мергелів, середня, товщиною до 180 м – світло-сірими до білих вапняками пелітоморфними з фауною, з прошарками вапняків пітонелових чи форамініферово-пітонелових та органогенно-детритових мергелів та верхня, товщиною до 160 м – перешаруванням вапняків слабглинистих органогенно-детритових та вапняків пелітоморфних з фауною. Залягає зі стратиграфічним переривом на рифтовій світі джанкойського горизонту, нахімовській світі серебрянського горизонту, південноголицинській світі семенівського горизонту та федоровській світі максимівського горизонту та з ерозійним контактом перекривається утвореннями штильової світи штильового горизонту.

Світу за зональними видами та характерним комплексом форамініфер *Gavelinella dainae* (Mjat1.), *Cibiciroides temirensis* (Vass.), *Brotzenella monterelensis*

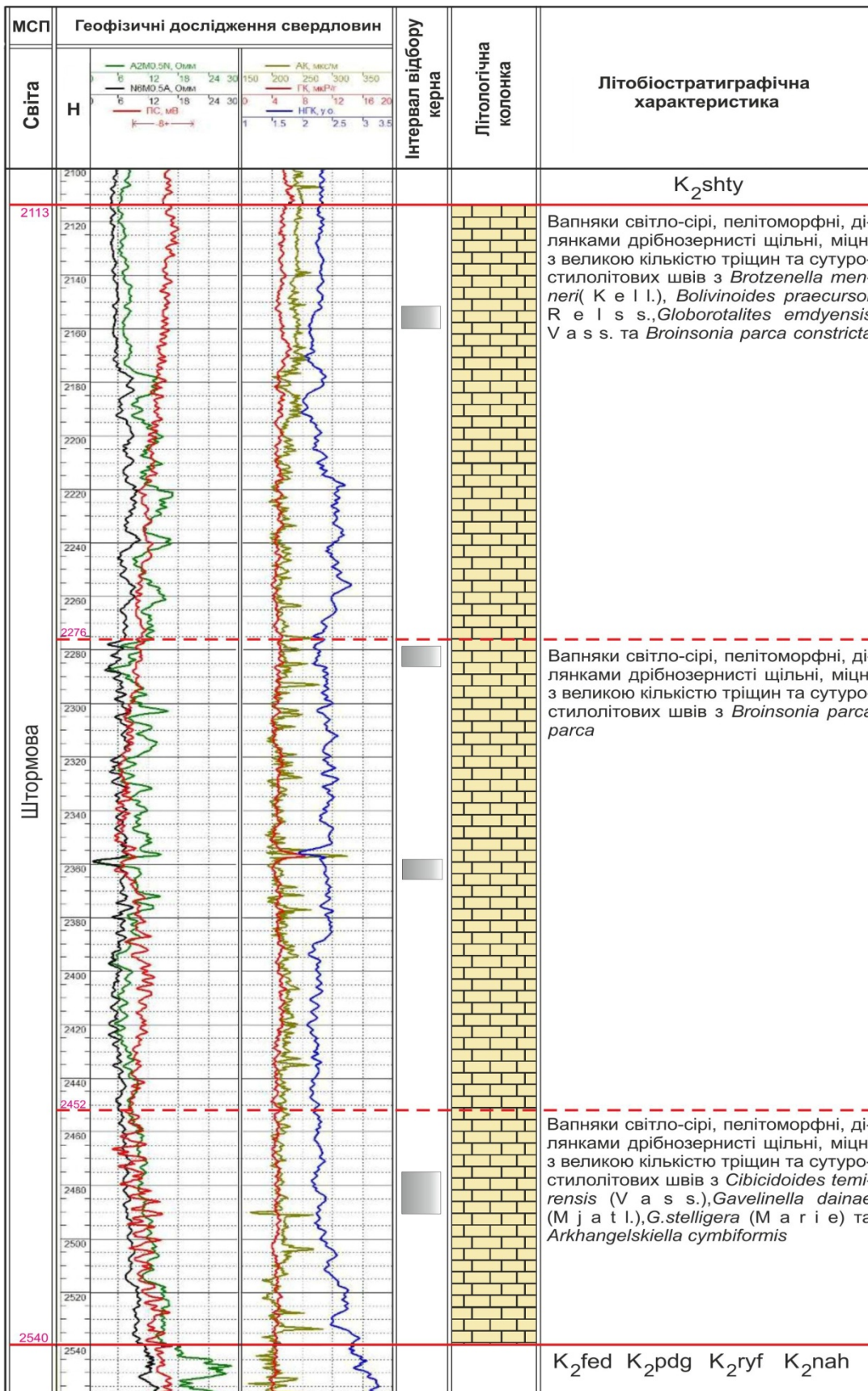

Рис. 5.35. Стратотип штормової світи. Св. Сельського-40, інтервал глибин 2113-2540 м.

(Marie), *Br. menneri* (Kell.), *Globotruncanita elevata* (Brotzen), *Bolivinoidea decoratus* (Jones.), *Bolivina incrassata* (Rss.), *Globorotalites emdyensis* (Vass.) (визначення Л.Ф. Плотнікової [169, 230 та ін.]) та нанопланктону: *Arkhangelskiella cymbiformis*, *Broinsonia parca parca*, *Br. parca constricta* (визначення А.В. Шумника [171, 173]) віднесено до кампану.

Товщина відкладів світи до 430 м.

У чинній схемі кампанські відклади на території СФР Каркінітського, Крайового уступу та Каламітського (північно-західний шельф Чорного моря) виділяються у складі середньої та верхньої частини товщі вапняків та алевролітів, верхньої частини товщі вапняків з прошарками глин, верхньої частини товщі пелітоморфних вапняків, верхньої підтовщі каламітської товщі та верхньої частини товщі пісковиків, діабазових порфіритів та вапняків [230].

Проведеними комплексними дослідженнями на основі літологічного опису та палеонтологічних визначень відносного віку зразків керну розрізів свердловин на території СФР Каркінітського, Крайового уступу та Каламітського проведено розчленування та кореляцію кампанських відкладів [247]. Встановлено відсутність утворень нижнього під'ярусу на більшій частині цієї території, незгідне (з ерозійним контактом чи трансгресивне) залягання відкладів маастрихту, що добре видно на каротажних діаграмах, та однорідний фаціально-літологічний склад означених відкладів [247]. Це стало основою для виділення штормової світи замість товщ попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Штормова світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає середню та верхню частини товщі вапняків та алевролітів, середню частину товщі пісковиків та пісків, верхню частину товщі вапняків з прошарками глин, верхню частину товщі пелітоморфних вапняків, верхню підтовщу каламітської товщі та верхню частину товщі пісковиків, діабазових порфіритів та вапняків.

Кампанські відклади на території Губкінсько-Кілійсько-Зміїного СФР (схили Кілійсько-Зміїного підняття) пропонується виділяти в зміїну світу [247].

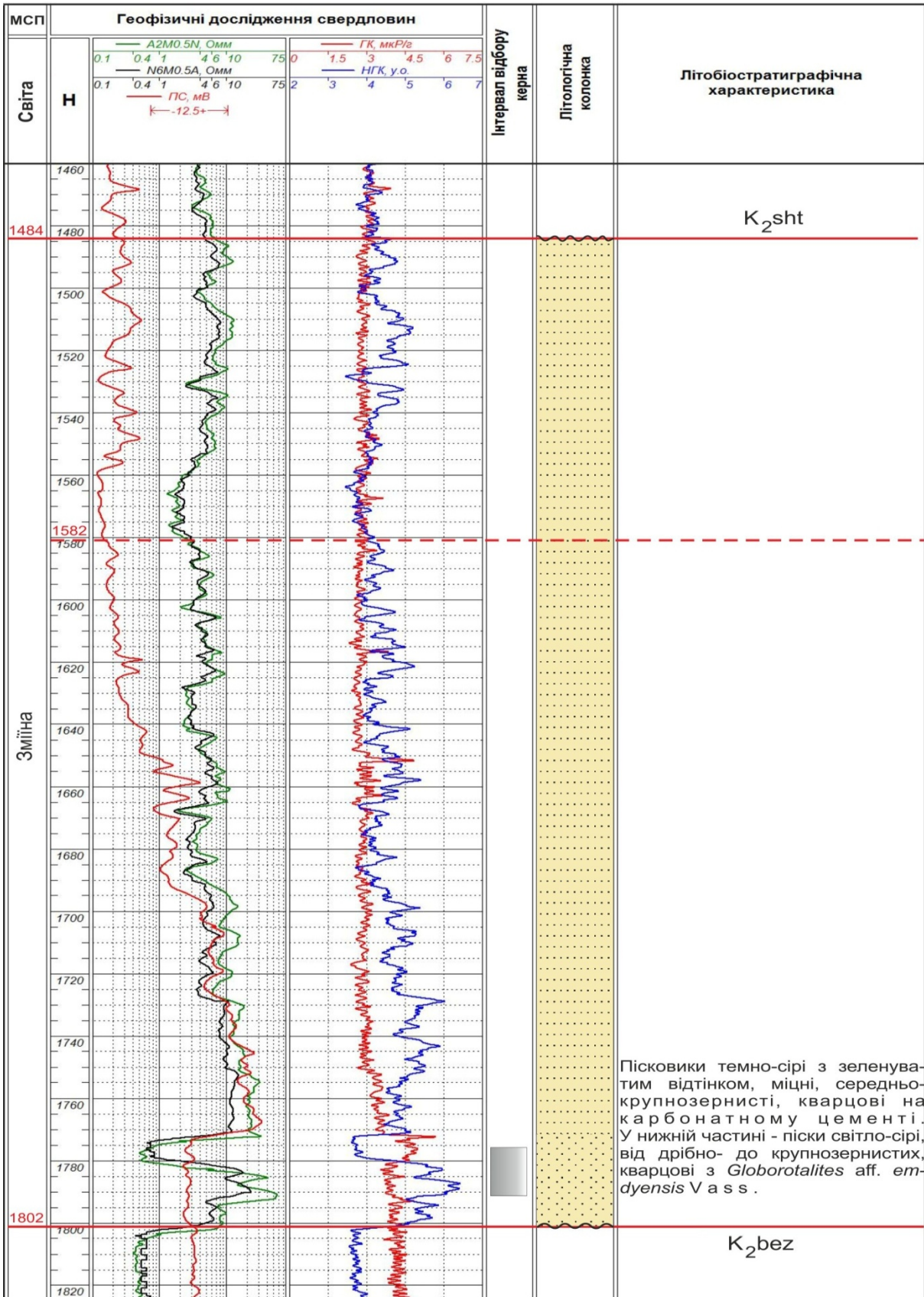

Рис. 5.36. Стратотип зміїної світи. Св. Безіменна-2, інтервал глибин 1484-1802 м.

Зміїна світа (K_2zmi), виділяється вперше, від назви о. Зміїний в українському секторі акваторії північно-західного шельфу Чорного моря. Стратотип – розріз св. Безіменна-2, інтервал глибин 1484-1802 м (рис. 5.36). Поширена на території Губкінсько-Кілійсько-Зміїного СФР. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає середню частину товщі пісковиків та пісків. Складена темно-сірими, середньо-крупнозернистими, кварцовими пісковиками та світло-сірими, різнозернистими кварцовими пісками. Залягає зі стратиграфічним переривом на утвореннях безіменної світи сребрянського горизонту каркінітського регіоарусу, перекривається з ерозійним контактом чи трансгресивно утвореннями штильової світи штильового горизонту.

Відклади світи охарактеризовано знахідками зональних та характерних для кампанського віку форамініфер: *Brotzenella menneri* (Kell.), *Bolivinooides praecursor* Reiss., *Globorotalites emdyensis* Vass. (визначення Л.Ф. Плотнікової [163, 230 та ін.]).

Товщина відкладів світи до 320 м.

У чинній схемі кампанські відклади на території Губкінсько-Кілійсько-Зміїного СФР виділяються у складі середньої частини товщі пісковиків та пісків [230].

Проведеними комплексними дослідженнями на основі літологічного опису та палеонтологічних визначень відносного віку зразків керну розрізів свердловин на території Губкінсько-Кілійсько-Зміїного СФР проведено розчленування та кореляцію кампанських відкладів району [247]. Встановлено відсутність утворень нижнього під'ярусу, незгідне залягання відкладів на утвореннях сеноману та ерозійну границю з утвореннями маастрихту, що добре видно на каротажних діаграмах, та однорідний фаціально-літологічний склад означених відкладів відмінний від одновікових утворень сусідніх СФР [247]. Це стало основою для виділення зміїної світи замість товщі пісковиків та пісків попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Зміїна світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає товщу пісковиків та пісків.

Кампанські відклади території СФР Північнокримського, Центральнокримського, Саксько-Нижньогірського та Індольського пропонується виділяти у складі салгирської світи [254].

Салгирська світа (K_2sal), від назви р. Салгир на території АР Крим. Стратотип – розріз св. Борисівська-3, в інтервалі глибин 2265-2566 м (рис. 5.37). Поширена на території СФР Північнокримського, Центральнокримського, Саксько-Нижньогірського та Індольського. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає верхню частину павлівської світи, середню підсвіту північно-арабатської світи, нижню частину слов'янської товщі, середню підтовщу альминської товщі, нижню частину товщі світлих вапняків з прошарками глин, нижню частину товщі мергелів з прошарками вапняків та алевролітів, нижню частину товщі перешаровування ясно-сірих вапняків та мергелів. Складена вапняками світло-сірими до білих пелітоморфними з фауною та вапняками органогенно-детроитовими, з прошарками вапняків пітонелових, форамініферово-пітонелових та органогенно-детритових мергелів. Залягає зі стратиграфічним переривом на утвореннях північнокримської світи північнокримського горизонту та джанкойської світи джанкойського горизонту тарханкутського регіоярису і відкладах максимівської світи максимівського горизонту та з ерозійним контактом перекриваються котовською світою штильового горизонту.

Відклади світи містять зональні види та характерний комплекс форамініфер: *Brotzenella monterelensis* (Marie), *Br. menneri* (Kell.), *Globotruncanita elevata* (Brotzen), *Bolivinooides decoratus* (Jones.), *Bolivina incrassata* (Rss.), *Globorotalites emdyensis* (Vass.) (визначення Г.М. Волошиної [97], Л.В. Проснякової [98] та Л.Ф. Плотнікової [128 та 230]) і датуються середнім-пізнім кампаном.

Товщина відкладів світи до 618 м.

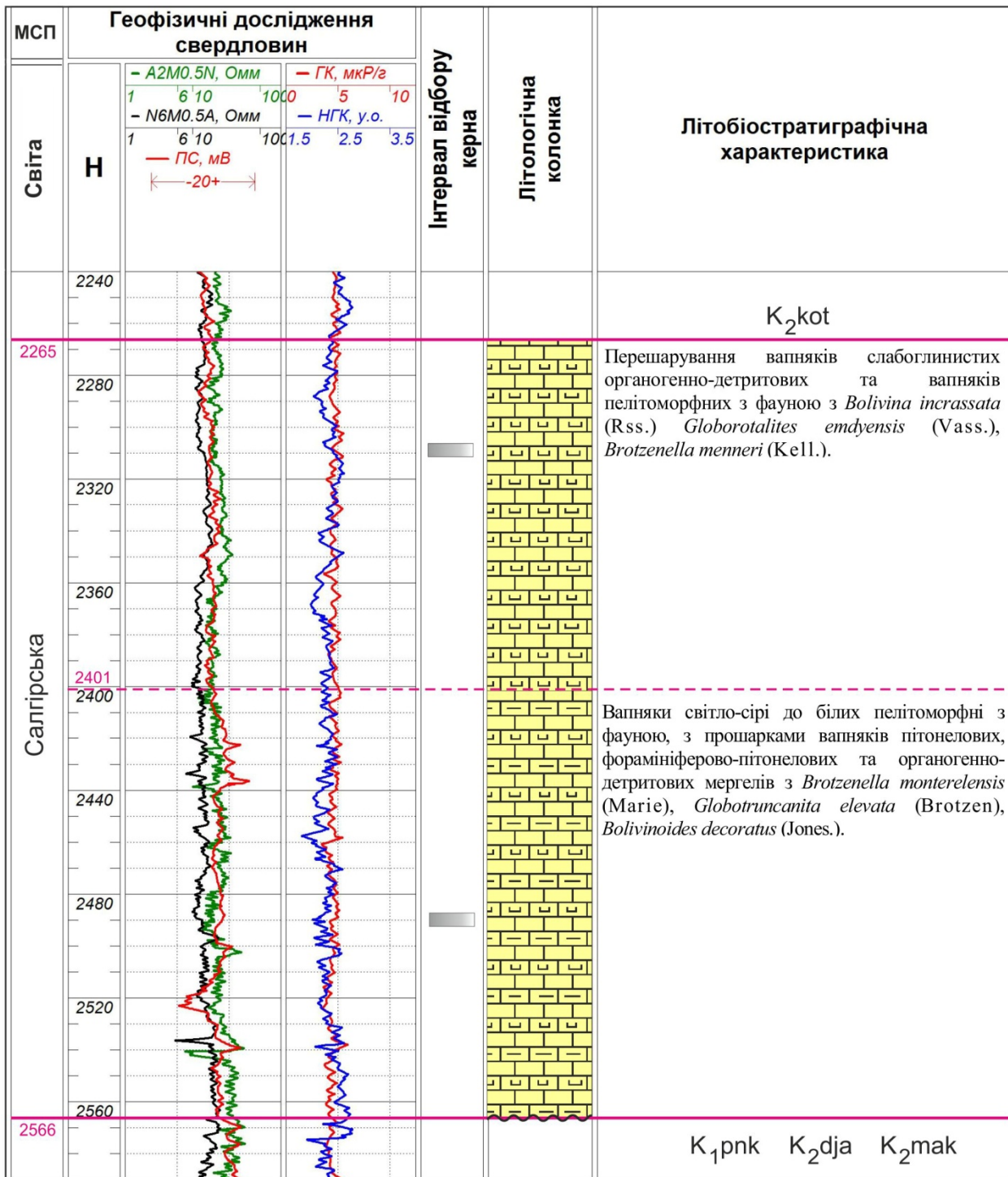

Рис. 5.37. Стратотип Салгірської світи. Св. Борисівська-3, інтервал глибин 2265-2566 м.

У чинній схемі до кампанського ярусу на території СФР Північнокримського, Центральнокримського, Саксько-Нижньогірського та Індольського відносяться: верхня частина павлівської світи, середня підсвіта північно-арабатської світи, нижня частина слов'янської товщі, середня підтовща альминської товщі, нижня частина товщі світлих вапняків з прошарками глин, нижня частина товщі мергелів з

прошарками вапняків та алевролітів, нижня частина товщі перешаровування ясно-сірих вапняків та мергелів [230].

Проведеними комплексними дослідженнями на основі літологічного опису та палеонтологічних визначень відносного віку зразків керну [97, 98, 128, 163 та ін.] розрізів свердловин на території СФР Північнокримського, Центральнокримського, Саксько-Нижньогірського та Індольського проведено розчленування та кореляцію кампанських відкладів [254]. Встановлено відсутність утворень нижнього під'ярусу, незгідне (з ерозійним контактом чи трансгресивне) залягання відкладів маастрихту, що добре видно на каротажних діаграмах та однорідний фаціально-літологічний склад означених відкладів на цих територіях [254]. Це стало основою для виділення салгирської світи замість товщ та світ попередньої схеми [230], згідно вимог СКУ [277]. Салгирська світа за фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС включає верхню частину павлівської світи, середню підсвіту північно-арабатської світи, нижню частину слов'янської товщі, середню підтовщу альминської товщі, нижню частину товщі світлих вапняків з прошарками глин, нижню частину товщі мергелів з прошарками вапняків та алевролітів, нижню частину товщі перешаровування ясно-сірих вапняків та мергелів.

Кампанські відклади Керченського СФР запропоновано виділяти у складі марфівської світи [166].

Марфівська світа (K_2mar), від назви с. Марфівка Ленінського району АР Криму [166], раніше виділялася у ранзі товщі [230]. Стратотип – розріз св. Краснопільська-7, в інтервалі глибин 3505-2928 м (рис. 5.38). Розповсюджена на території Керченського СФР. За фаціально-літологічною і палеонтологічною схожістю та кореляцією за матеріалами ГДС об'єднує нижню частину мар'ївської товщі. Складена вапняками сірими, щільними, міцними, масивними, мармуроподібними, місцями тріщинуватими з рідкими прошарками аргілітів темно-сірих. Залягає зі стратиграфічним переривом на відкладах узунларської світи північнокримського горизонту, білобородської світи джанкойського

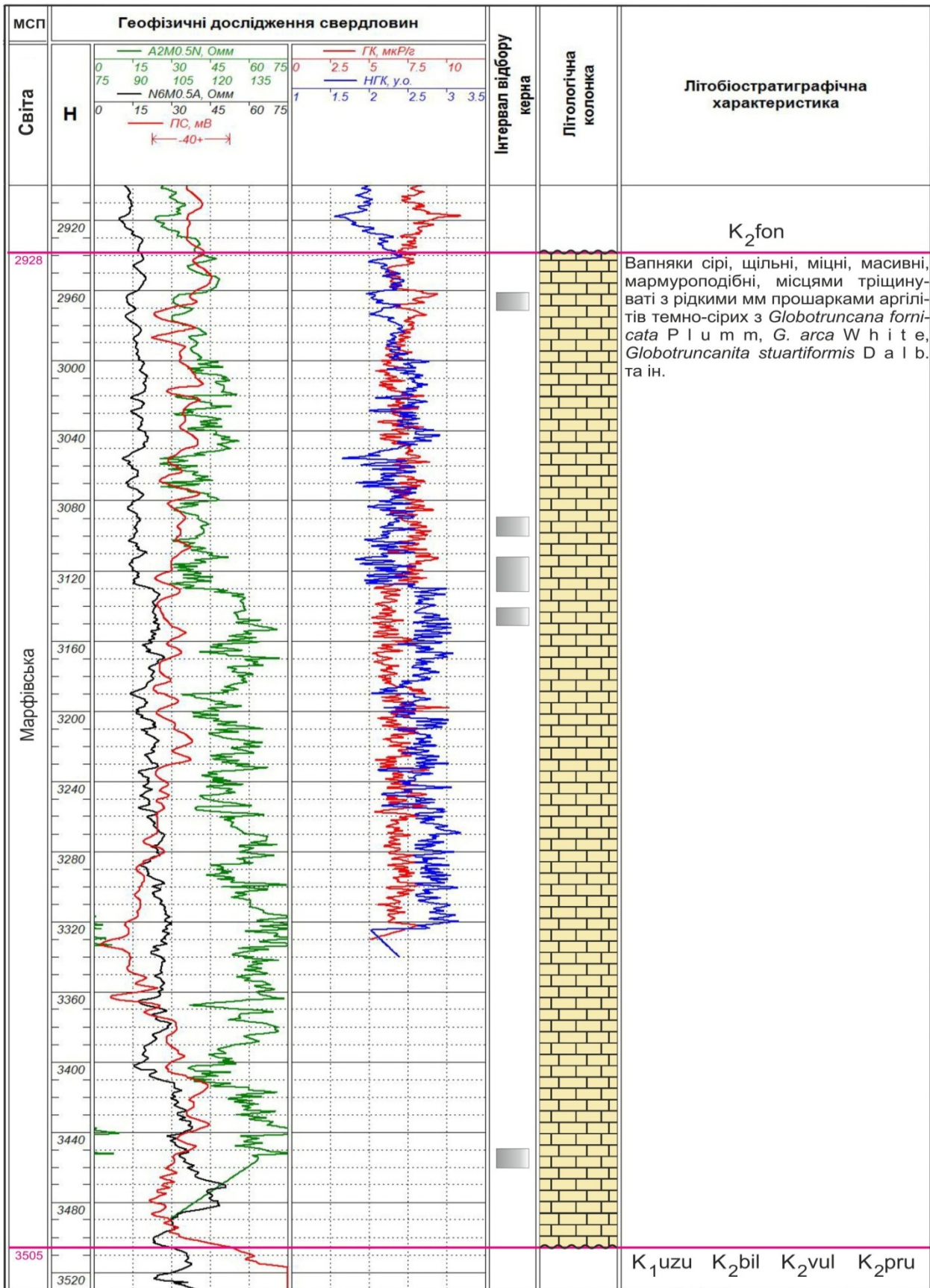

Рис. 5.38. Стратотип марфівської світи. Св. Краснопільська-7, інтервал глибин 2928-3505 м.